

№ 92.

Książki polecane.

Ks. Feliks Bodzianowski w Owińskach (Wielkopol.) wydał „Przemówienia do młodzieńców i mężów” jako pierwszy tom przemówień stanowych p. t. Zagadnienia najaktualniejsze.

Książka ta podaje duszpasterzom głęboko obmyślane i dobrze opracowane przemówienia o potrzebie i środkach kształcenia charakteru oraz znaczeniu religii dla mężczyzny a tem samem odda pożądane usługi duchowieństwu przy prowadzeniu stowarzyszeń mężów i młodzieży.

№ 93.

Zmiany w duchowieństwie.

1. Ks. Stan. Suliński mianowany Kanonikiem Honorowym Kapituły Łomżyńskiej.
2. Ks. M. Szumowskiemu powierzono spełnianie obowiązków dziekana dekanatu Jedwabińskiego.
3. Ks. Wł. Krassowski wikarjuszem w Jedwabnem.
4. Ks. Ap. Miłosek „ w Czerwinie.
5. Ks. Ap. Gliński „ w Kadzidle.

ROZPORZĄDZENIA URZĘDOWE**ŁOMŻYŃSKIEJ KURJI DIECEZJALNEJ.**

№ 12*

Łomża, dnia 1 grudnia 1935 r.

Rocznik IX.

T R E S C:

94. Tematy dla miesięcznych konferencji duchowieństwa.	98. Okólnik Min. Op. Społ. o chowaniu zmarłych i stwierdzeniu przyczyny zgonu.
95. Walka z gruźlicą.	99. X y kurs Alkologii
96. Nominacja Asystentów Kośc. Stowarzyszeń Akcji Katol.	100. Książki polecane.
97. Zbiórki na potrzeby religijne.	

№ 94.

Tematy dla miesięcznych konferencji Duchowieństwa.

Przypominając zarządzenie swoje z dnia 27 grudnia 1929 r. (Rozp. Kurji z r. 1930 № 5 str. 13) co do sposobu odbywania konferencji Duchowieństwa przeznaczam na konferencje w 1936 r. następujące tematy.

Styczeń, dnia 15: Sposoby dobrego i praktycznego przygotowania dzieci do Sakramentów św.

Luty, dnia 5: Apostolstwo chorych (przepisy Kanon. dla chorych, organizacja).

Marzec, dnia 4: Odmawianie brewjarza (obowiązek, warunki-korzyści, braki).

Kwiecień, dnia 1: Księgi parafjalne i ich prowadzenie. Kronika parafjalna, Archiwum parafjalne.

Maj, dnia 6: Communio frequens et quotidiana olim et nunc.

Czerwiec, dnia 3: Organizacje religijne szkolne i ich wpływ na dźiatwę.

Październik, dnia 7: Liturgia w kaznodziejstwie i katechezie.

Listopad, dnia 4: Pieśń kościelne i jej zastosowanie w życiu parafjalnem.

Grudzień, dnia 2: Misje ludowe: organizowanie, prowadzenie, skuteczność.

Łomża, d. 16. XI. 1935.

† Stanisław Bp.

*) Ostatni.

№ 95.

Walka z gruźlicą.

Najbardziej rozpowszechnioną chorobą jest gruźlica. W Polsce choruje na nią około 800000 ludzi, roznoszących tę chorobę przez kaszel lub rozmowę na ludzi zdrowych. Grasuje ona między starymi i młodzieżą i przechodzi z pokolenia na pokolenie.

Jednak walka z tą chorobą przez gęsto rozsiane poradnie, udzielające chorym i zdrowym wskazówek do przestrzegania przepisów ostrożności, dalej przez tworzenie odpowiednio urządzonych lecznic i miejsc wypoczynkowych jest bardzo skuteczna, bo prowadzi do uleczenia wielu chorych i do powstrzymania szerzenia się gruźlicy.

W tej walce przewodniczy Polski związek Przeciwgruźliczy. Między innymi środkami związek urządza od 1-go grudnia do 10 stycznia t. zw. „Dni przeciwgruźlicze” dla oświecenia społeczeństwa o szkodliwości tej choroby i dla zebrania funduszków na jej zwalczanie.

Tę szlachetną działalność WW. Duchowieństwo poprzez niewątpliwie bardzo gorąco, gdyż patrzy bezpośrednio na szkody przez tę chorobę wyrządzone nie tylko pomiędzy parafjanami ale nawet we własnym gronie. Poparcie to niech obejmie obszernie powiadomienie parafjan z ambony i na zebraniach organizacyj katolickich o szkodliwości tej choroby, o sposobach jej działania i o akcji zwalczania jej. Nadto WW. Duchowieństwo niech zachęci parafjan do ofiarności na rzecz związku Przeciwgruźliczego przez nabywanie 10 groszowych znaczków. Wreszcie zalecam, aby WW. Księża wzięli udział w Komitetach lokalnych, jeśli takie w ich parafjach powstaną.

Ł. 10/XI. 1935.

† Stanisław Bp.

№ 96.

Nominacja Asystentów Kościelnych Stowarzyszeń Akcji Katolickiej.

Stosownie do art. 23 Statutu Katolickiego Stowarzyszenia Mężów w Łomży mianuję:

Ks. Prob. Sidorowicza	Asyst. Oddziału K. S. Mężów	w Zbójnej.
Ks. Prob. Leśniewskiego	„	w Andrzejewie.
Ks. Prob. Mielnickiego	„	w Drozdowie.

Ks. Dziekana Wiśniewskiego	„	w Czyżewie.
Ks. Prob. Murawskiego	„	w Pawłowce.
Ks. Prob. Haraburdę	„	w Puchałach.

Łomża, dn 16. XI. 1935 r.

† Stanisław Bp.

№ 97.

Zbiórki na potrzeby kościelne.

W związku z zarządzeniem Najdostojniejszego Pasterza o zbiórkach na potrzeby kościelne umieszczonem w Rozporządzeniach Kurji z r. 1934 Nr. 57, str. 133, Kurja podaje do wiadomości Wielebnego Duchowieństwa Pismo Okólne Ministra Spraw Wewnętrznych: (Dz. U. M. Spraw Wewn. Nr. 34; poz. 182. 31, X. 1935 r. str. 539):

182

Pismo okólne z dnia 24 października 1935 r. o zbiórkach publicznych na cele kościelne. (Nr. A.P. 1—18).

Do

P.P. Wojewodów, Komisarza Rządu na m. st. Warszawę i Starostów Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zawiadamia, że wszyscy petenci, starający się o uzyskanie w myśl ustawy z dnia 15 marca 1933 r. o zbiórkach publicznych (Dz. U.R.P. Nr. 22, poz. 162)—pozwolenia na urządzenie zbiórek publicznych na cele kościelne wyznania rzymsko-katolickiego, winni do prośb swoich dołączyć zgodę na przeprowadzenie zbiórki właściwej Kurji Diecezjalnej. W razie nieprzedstawienia tej zgody—pomimo wezwania władzy—wymienione podania powinny być załatwione odmownie.

Oczywiście dołączenie wymaganej zgody w niczem nie krępuje swobodnego uznania władzy przy wydawaniu decyzji.

Ministerstwo zawiadamia, że władze kościelne wydały w tej sprawie odpowiednie zarządzenia podległym sobie organom.

(—) Michałowski

Dyrektor Departamentu.

№ 98.

Okólnik Ministerstwa Opieki Społecznej

z dnia 31 lipca 1935 r. № Zn. 3c/12-5

w sprawie instrukcji do rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 30 listopada 1933 r. o chowaniu zmarłych i stwierdzaniu przyczyny zgonu.

(Dz. Urz. M. O. S. z d. 15. VIII. 1935 r. № 14).

Do

*Panów Wojewodów i Pana Komisarza Rządu
na m. st. Warszawę.*

W związku z ustawą z dnia 17 marca 1932 roku o chowaniu zmarłych i stwierdzaniu przyczyny zgonu (Dz. U. R. P. № 35, poz. 359) i rozporządzeniem Ministra Opieki Społecznej z dnia 30 listopada 1933 r. o chowaniu zmarłych i stwierdzaniu przyczyny zgonu, wydanem w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego (Dz. U. R. P. z 1934 r. № 13, poz. 103) zarządza się, co następuje:

1. Powołane w instrukcji niniejszej b z bliższego określenia artykuły oznaczają artykuły wymienionej wyżej ustawy, paragrafy zaś—paragrafy wymienionego wyżej rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej o chowaniu zmarłych i stwierdzaniu przyczyny zgonu. Poszczególne punkty niniejszej instrukcji będą powoływane w skróceniu, jako „pkt.”.

2. Przez szkodliwy wpływ, który mogą wywierać zwłoki ludzkie na otoczenie (art. 1 ust. 5), należy rozumieć w szczególności przenoszenie zarasków chorobotwórczych na osoby żyjące, zatrucie powietrza produktami rozkładu, jako też ujemny wpływ psychiczny, powodowany przez obecność zwłok pomiędzy osobami żyjącymi.

3. Za wyraźne oznaki rozkładu (§ 3 ust. 2) uważać należy: wybitny zapach gnicia, wyraźne zielone zabarwienie powłok brzusznych, nagromadzenie gazów w tkance podskórnej, wydzielanie się cieczy gnilnej z otworów nosowych i jamy ustnej.

4. Za objawy daleko posuniętego rozkładu (§ 4) uważać należy dalszy rozwój objawów, wymienionych w pkt. 3, a także jeżeli z zamkniętej trumny wydobywają się gazy lub ciecz gnilna.

Trumna ze zwłokami w zasadzie nie może pozostawać w domu

przedpogrzebowym dłużej, niż 3 miesiące, a w kostnicy—nie dłużej niż 1 miesiąc.

5. W każdym przypadku utrwalania zwłok (§§ 5, 39) lekarz dokonywujący tego zabiegu, powinien zażądać karty zgonu i na obu jej odcinkach na odwrocie odnotować datę wykonania zabiegu, podać metodę zastosowaną i środki użyte do utrwalania, oraz umieścić swój podpis i pieczętę.

6. Celem ubezpieczenia zwłok przed dostępem zwierząt i owadów (§ 6 ust. 1) należy je umieścić w pomieszczeniu zamykanem. Należy również dopilnować, by zwłoki były nakryte płótnem, požądane jest skropienie zwłok i nakrycia płynem, którego owady unikają (np. rozczynek formaliny, naftą itp.).

7. Dla uniknięcia szkodliwych wpływów, wymienionych w pkt. 2, za najwłaściwsze postępowanie ze zwłokami uważać należy przeniesienie ich w zamkniętej trumnie z mieszkania wprost na cmentarz celem pochowania ich lub złożenia w domu przedpogrzebowym albo kostnicy, skracając czas umieszczenia ich w kościele lub kaplicy poza cmentarzem do minimum (§ 6 ust. 2).

8. Wojewódzka władza administracji ogólnej może w drodze wyjątku udzielić zezwolenia (§ 7) na przewóz lub ekshumację zwłok osoby, zmarłej na jedną z chorób zakaźnych, wymienionych w § 7 ust. 1, przed upływem 2 lat od chwili zgonu, jedynie podczas chłodnej pory roku (§ 37) i jeżeli istnieje pewność, że wszystkie niezbędne środki ostrożności będą dokładnie zastosowane.

9. Za choroby zakaźne, podlegające obowiązkowemu zgłoszeniu (§ 8), uważa się te, które uznane zostały za takie na mocy szczególnych postanowień ustaw o zwalczaniu chorób zakaźnych.

10. W pomieszczeniu, w którym leżą zwłoki osoby, zmarłej na chorobę zakaźną, dopuszczalny jest tylko czasowy pobyt osób z najbliższego otoczenia oraz tych, których pobyt jest tam niezbędny z tytułu ich zawodu. Pobyt innych osób w tych warunkach jest wzbroniony (§ 8 p. 1).

11. Za odpowiednie środki odkażające (§ 8 p. 3, 5 i 6) uważać należy rozczynek 1% sublimatu, 2% karbolu, 2% formaliny, lub 20% mleka wapiennego.

12. Za substancję plynoclonną (§ 8 p. 4) uważa się trociny, torf, lub suchy mech, ewentualnie z dodaniem wapna sproszkowanego.

13. Przy dostarczaniu zwłok dla zakładów uniwersyteckich

(§§ 9 i 13) stosować należy następujący podział całego obszaru Państwa pomiędzy poszczególne uniwersytety:

a) Uniwersytet im. Marszałka Piłsudskiego w Warszawie — m. st. Warszawa, woj. warszawskie, łódzkie, lubelskie i białostockie;

b) Uniwersytet Stefana Batorego w Wilnie — woj. wileńskie, nowogródzkie i poleskie.

c) Uniwersytet Jana Kazimierza we Lwowie — woj. lwowskie, stanisławowski, tarnopolskie i wołyńskie;

d) Uniwersytet Jagielloński w Krakowie — woj. krakowskie, śląskie i kieleckie;

e) Uniwersytet Poznański — woj. poznańskie i pomorskie.

Przydzielenie poszczególnemu uniwersytetowi zwłok z terenów przyznanych innemu uniwersytetowi, może nastąpić na podstawie porozumienia zainteresowanych uniwersytetów. Porozumienie takie należy podać do wiadomości powiatowej władzy administracji ogólnej danego terenu.

14. Zakłady uniwersyteckie, pragnące sprowadzać zwłoki do celów naukowych, powinny uprzednio porozumieć się z zarządem instytucji, mającej dostarczać zwłoki (szpitala, prosekcyjnia, więzienia, domu starców i t. d.) Porozumienie to musi odpowiadać przepisom obowiązującym (przewozowym, sądowym, więziennym i t. p.) i powinno być na piśmie podane do wiadomości powiatowej władzy administracji ogólnej miejsce wysyłki i miejsce odbioru.

Koszty, związane z przechowaniem i przewozem zwłok, przeznaczonych dla zakładów naukowych ponoszą te zakłady.

15. Jeżeli od chwili zgonu do chwili przestania zwłok do zakładu uniwersyteckiego ma upłynąć dłuższy okres czasu, to zwłoki należy przechowywać w płynie konserwującym lub zamrozić. Po wystąpieniu oznak daleko posuniętego rozkładu należy zwłoki takie pochować.

16. Nie wolno dostarczać dla celów naukowych zwłok osób, zmarłych na choroby zakaźne, wymienione w § 7, jako też zwłok z terenów, objętych epidemią jednej z tych chorób, oraz zwłok ze znacznymi obrzękami ogólnymi, lub będących w stanie posuniętego rozkładu. Również nie wolno bez zezwolenia właściwej władzy sądowej dostarczać zakładom uniwersyteckim zwłok, co do których zachodzi podejrzenie śmierci gwałtownej.

17. Niezbędna konieczność otwarcia zamkniętej już trumny (§ 10 ust. 1) zachodzi z reguły w przypadkach sędowo-karnych i podejrzanym o chorobę zakaźną.

18. Celem uzyskania dokładnej szczelności i nieprzepuszczalności (§ 10 ust. 2) w trumnie drewnianej wszystkie spojenia powinny być zalane smołą lub innym odpowiednim szczeliwem, a w trumnie metalowej—dokładnie zalutowane. Wieko trumny powinno ściśle przylegać do części podstawowej.

19. Przewożenie i przenoszenie zwłok ulicami miast (§ 11 ust. 2), powinno się odbywać ulicami mniej ruchliwymi i w godzinach o najmniejszym ruchu, aby w ten sposób uniknąć możliwości zetknięcia się zwłok z większą liczbą osób, a także, żeby nie tamować niepotrzebnie ruchu ulicznego.

20. Żądanie udowodnienia prawa do pochowania zwłok (§ 12) jest niezbędne przede wszystkim w tych przypadkach, kiedy zwłoki mają być dostarczone zakładowi uniwersyteckiemu do celów naukowych, a zgłaszają się osoby, których uprawnienia do pochowania zwłok są wątpliwe.

21. Każda gmina obowiązana jest zorganizować na swoim terenie stwierdzanie zgonu i jego przyczyny tak, by żadne zwłoki nie mogły być pochowane przed dokonaniem tych czynności (art. 3 ust. 6; § 14) i zawiadomić o tem powiatową władzę administracji ogólnej, która może zażądać poczynienia niezbędnych zmian.

22. Władze administracji ogólnej, jak również i samorządowe powinny dążyć do tego, żeby w jak największym odsetku wszystkich przypadków zgonu i jego przyczyna były stwierdzane przez lekarza bądź leczącego, bądź urzędowego, bądź też umówionego, i tylko w braku lekarza w promieniu 4 km (§ 15) dopuszczalne jest stwierdzenie zgonu i jego przyczyny przez oglądacza zwłok.

23. Czynności stwierdzania zgonu i jego przyczyny przez lekarzy urzędowych, lekarzy umówionych i przez oglądaczy zwłok powinny być opłacane przez gminę miejsca zgonu (art. 3 ust. 2, § 14 ust. 2), która w tym celu obowiązana jest corocznie wstawić odpowiednie kredyty do swego budżetu.

24. W tych powiatach, w których zajdzie potrzeba wyszkolenia odpowiedniej liczby oglądaczy zwłok, powiatowa władza administracji ogólnej powinna urządzić kursy specjalne dla kandydatów na te stanowiska.

Specjalna instrukcja Ministra Opieki Społecznej określi sposób prowadzenia i program tych kursów.

25. Każda gmina obowiązana jest mieć zapas kart zgonu w liczbie, odpowiadającej co najmniej rocznemu zapotrzebowaniu, i dostarczać je bezpłatnie na żądanie lekarzowi, oglądaczowi zwłok, lub osobie, która zajmuje się pochowaniem zwłok.

26. Karty zgonu powinny być wypełniane dokładnie i czytelnie bądź pismem maszynowym, bądź ręcznym (atramentem, ołówkiem anilinowym).

27. Karty zgonu, nadesłane powiatowej władzy administracji ogólnej, winien lekarz powiatowy wciągać do księgi zgonów, którą należy prowadzić według załączonego wzoru (załącznik)

28. Jeżeli powiatowa władza administracji ogólnej (lekarz powiatowy) po otrzymaniu wypełnionej karty zgonu (§ 17 ust. 2) poweźmie wątpliwości co do treści poszczególnych rubryk, to obowiązana jest jak najszybciej zażądać wypełnienia zauważonych braków i sprostowania zauważonych błędów. Dotyczy to również załączonego odcinka karty zgonu, wypełnionej przez lekarza.

29. Karty zgonu, sprawdzone i sprostowane w myśl pkt. 28, powinna powiatowa władza administracji ogólnej (lekarz powiatowy) raz na miesiąc, w ciągu pierwszego tygodnia każdego miesiąca, przysłać bezpośrednio do Ministerstwa Opieki Społecznej (Wydział St.).

30. Zgodnie z postanowieniami § 19 w obrębie cmentarza nie dopuszczalne jest stosowanie reklamy i urządzeń, wywołujących zbędny ruch i hałas, a przeto zakłócających spokój.

31. Przepisy § 20 ust. 2 p. 1 o odległości nie dotyczą przypadków, gdy zabudowania mieszkalne, studnie, źródła i strumienie powstały po otwarciu cmentarza. Mniejsza od przepisowej odległość w tych przypadkach nie może być podstawą do żądania zamknięcia cmentarza.

Odległość oblicza się od najbliższego punktu zewnętrznej granicy cmentarza, w linii powietrznej.

32. Na przewidywany wzrost ludności i możliwość większej śmiertelności z powodu epidemii (§ 22) należy zapewnić więcej od 10 do 20% terenu, zależnie od warunków miejscowych, według uznania władzy, zatwierdzającej plan cmentarza.

33. W grobie murowanym (§ 23) tylko dno może pozostać w postaci ziemi, poza tem boki i sklepienie stanowi mur. Katakumby kościelne mogą być umieszczane tylko w podziemiach.

34. Wyloty wentylacyjne poszczególnych nisz w katakumbach (§ 26), powinny być umieszczone pod samem sklepieniem i być połączone z przewodem wentylacyjnym, znajdującym się w tylnej lub bocznych ścianach i prowadzącym ponad górną krawędź katakumb cmentarnych, lub do górnej krawędzi muru w kościele.

35. Istnienie przywileju lub zwyczaju, o którym mowa w § 28 ust. 1, stwierdza powiatowa władza administracji ogólnej po zasięgnięciu opinii właściwej władzy wyznaniowej.

36. Należy unikać zakładania oddzielnych grobowców (§ 29) poza cmentarzami i kościołami, ponieważ: 1) stwarza się przez to objekty, wymagające specjalnego pietyzmu i opieki, a te często trwają tylko krótko, potem grobowiec staje się ruiną, a usunąć go jest bardzo trudno; 2) przy zmianie właściciela terenu, na którym stanął grobowiec, zachodzą poważne trudności, jak z takim grobowcem postąpić; 3) objekty takie są zwykle przeszkodą przy prowadzeniu różnego rodzaju robót publicznych.

Dlatego też pozwolenie na założenie oddzielnego grobowca poza cmentarzem lub kościołem może być udzielone tylko w drodze wyjątku względem osób szczególnie zasłużonych dla Państwa lub społeczeństwa i tylko dla pojedynczych osób.

Przepisy niniejszego ustępu nie dotyczą grobowców już istniejących.

37. Zwłoki w domu przedpogrzebowym lub kostnicy należy przechowywać (§ 30) w trumnach zamkniętych, ustawionych na wzniesieniach (marach, katafalkach), urządzonych tak, żeby można było je dokładnie oczyścić i odkazić.

Pomieszczenia, przeznaczone do wykonywania oględzin sądowo lekarskich zwłok ludzkich, powinny być wyposażone co najmniej w stół odpowiedni do wykonania sekcji, w wodę zimną i ciepłą w dostatecznej ilości, w stolik, na którym można spisać protokół, i kilka krzeseł.

Jeżeli kostnica ma tylko jedno pomieszczenie, to powierzchnia jego nie może być mniejsza niż 20 m² przy wysokości nie mniejszej niż 3 m.

38. Żaden cmentarz nie może być oddany do użytku lub rozszerzony, jeżeli nie ma odpowiedniego domu przedpogrzebowego lub kostnicy. Dla cmentarzy już istniejących w dniu wejścia w życie ustawy o chowaniu zmarłych i stwierdzaniu przyczyny zgonu powiatowe władze administracji ogólnej opracują, w porozumieniu z władzami samorządowymi i wyznaniowymi, program stopniowego wprowadzania domów przedpogrzebowych lub kostnic na swoim terenie, przewszystkiem w większych miastach. Program ten, po zatwierdzeniu przez właściwego wojewodę, będzie stopniowo wykonywany tak, aby zgodnie z art. 5 ust. 3 do dnia 26 kwietnia 1937 r. na każdym cmentarzu był dom przedpogrzebowy lub kostnica.

39. Przy zatwierdzaniu opłat (art. 6 ust. 3) przewidzieć należy, że użycie pomieszczeń domu przedpogrzebowego lub kostnicy przez władze do wykonania oględzin sądowo-lekarskich lub policyjnych wolne jest od opłat.

40. Karty zgonu, na podstawie których dokonano pochowania zwłok, powinny być przechowywane przez zarząd cmentarza co najmniej w ciągu 10 lat.

41. W wykonywaniu obowiązków gminy, wynikających z art. 6 ust. 1, i uprawnień władz administracji ogólnej, przewidzianych w art. 7 ust. 2, wojewódzka władza administracji ogólnej powinna opracować plan zrealizowania sieci cmentarzy gminnych, któreby mogły obsłużyć ludność danego województwa. Byłyby one przeznaczone do chowania tych wszystkich zwłok i ich szczątków, bez różnicy wyznania, któreby zgłoszono do pochowania (art. 8 ust. 1). Przytem gminie pozostawia się możność założenia na terenie takiego cmentarza dzielnic, przeznaczonych do chowania zwłok osób poszczególnych wyznań.

Pracę nad organizowaniem cmentarzy gminnych rozpocząć należy od większych miast i tych mniejszych osiedli, w których najczęściej zdarzają się trudności z pochowaniem zmarłych pewnych wyznań z braku odpowiedniego cmentarza.

42. Za korzystanie z cmentarzy i urządzeń cmentarnych nie wolno żądać żadnych innych opłat poza określonymi w art. 6 ust. 3.

W razie stwierdzenia faktu pobierania dodatkowych opłat lub ofiar władze administracji ogólnej powinny poczynić odpowiednie kroki w drodze nadzoru w stosunku do gmin lub wystąpić z interwencją do właściwych władz wyznaniowych. Żądanie dodatkowych opłat lub ofiar ponad obowiązującą takse nie może powodować odmowy pochowania. Żądanie takie, jeżeli od jego spełnienia uzależniono pochowanie, podlega karze w myśl postanowień art. 14.

43. Przy zatwierdzeniu opłat za korzystanie z cmentarzy i urządzeń cmentarnych w przypadkach, określonych w art. 6 ust. 3, władza powinna kierować się tem, żeby umożliwić ludności chowanie zwłok niewielkim kosztem. Władze powinny przestrzegać, by dochód z opłat, pobieranych za korzystanie z cmentarzy i urządzeń cmentarnych, był obracany tylko na zakładanie, rozszerzanie i zamykanie cmentarzy, jako też na ich utrzymanie i zarządzanie niemi (art. 6 ust. 1). Celem sprawdzenia, czy zasady te są przestrzegane, należy co pewien czas dokonywać kontroli odpowiednich ksiąg, a w miarę potrzeby przeprowadzić także inne badania.

44. W wykonaniu przepisów art. 6 ust. 3 władze, sprawujące nadzór nad gminami w sprawach finansowych, zażądają w najbliższym czasie od zarządów gmin wykazu opłat, pobieranych za

korzystanie z cmentarzy i urządzeń cmentarnych, celem ich zatwierdzenia.

W stosunku do cmentarzy, wymienionych w art. 6 ust. 2, wojewódzka władza administracji ogólnej powinna się zwracać do właściwych organów naczelnych związków religijnych, innych wyznaniowych osób prawnych i instytucji wojskowych, do których cmentarze należą, o powiadomienie jej o wysokości wyżej wymienionych opłat oraz każdej ich zmianie.

Wykaz opłat, pobieranych na każdym cmentarzu, z uwzględnieniem różnych kategorii miejsc do chowania według zatwierdzonego planu, powinien być podany do publicznej wiadomości przez wywieszenie w biurze zarządu cmentarza i we właściwych kancelariach parafjalnych.

Wszelkie zamierzone zmiany w wysokości pobieranych opłat w wykazie już zatwierdzonym powinny być przed ich wprowadzeniem zatwierdzone przez właściwą władzę.

45. Wnioski o odstąpienie gruntów państwowych na cele cmentarne (art. 102 pkt. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1934 r. o unormowaniu właściwości władz i trybu postępowania w niektórych działach administracji państwowej (Dz. U. R. P. № 110, poz. 976) należy składać do tego Ministra pod którego zarządem znajdują się te grunty.

46. W wypadku zamknięcia cmentarza wojewódzka władza administracji ogólnej powinna ustalić, które groby, pomniki lub inne objekty, położone na cmentarzu, mają charakter pamiątki historycznej lub artystycznej (§ 34) i zażądać w stosunku do nich szczególnej opieki, jako też specjalnego postępowania.

47. Postanowienia § 36 mają zastosowanie do wszystkich grobów powstałych po wejściu w życie ustawy, i do tych grobów dawnych, co do których niema odmiennych zastrzeżeń.

Każdy właściciel grobu przy nabywaniu miejsca na pochowanie, lub przy przelewie prawa własności, powinien być powiadomiony przez zarząd cmentarza o treści powołanego wyżej paragrafu.

Termin lat 20 liczy się od chwili ostatniego pochowania.

Zgłaszane na piśmie zastrzeżenia przeciwko ponownemu użyciu grobu (§ 36) powinny być przechowywane w aktach zarządu cmentarza.

48. Pozwolenia na przewóz zwłok podczas ciepłej pory roku

(§ 37) może władza udzielić w drodze wyjątku w tych przypadkach kiedy:

- 1) temperatura jest naogół niska,
- 2) rozkład zwłok nie jest posunięty zbyt daleko,
- 3) istnieje pewność, że wszystkie niezbędne środki ostrożności będą zastosowane w sposób należyty.

49. Specjalne środki ostrożności (§ 39 ust. 2) powinna władza zarządzić w szczególności przy przewozie zwłok na dalszą odległość, podczas upałów, zwłaszcza zaś przy transporcie do ciepłych krajów.

50. Opieczętowanie przeznaczonej do przewozu trumny ze zwłokami lub skrzynki z popiołami powinno być wykonane w ten sposób, żeby pieczęć lakowa była nałożona na opakowanie drewniane, łączące końce sznurka, otaczającego to opakowanie.

Po przybyciu zwłok na miejsce przeznaczenia zarząd cmentarza sprawdza całość opakowania i pieczęci i, w razie potrzeby, zezwala na wyjęcie trumny i pochowanie jej bez skrzyni, która powinna być wówczas zniszczona.

51. Przepisy § 40 ust. 2 należy rozumieć w ten sposób, że cmentarze katolickie nie są obowiązane do chowania popiołów, pochodzących ze spalenia zwłok.

52. Władza może zezwolić na życzenie rodziny na ekshumację zwłok podczas ciepłej pory roku (§ 41 ust. 1), jeżeli:

- 1) temperatura jest naogół niska,
- 2) rozkład zwłok można uważać za skończony,
- 3) istnieje pewność, że wszystkie niezbędne środki ostrożności będą zastosowane w sposób należyty, a w szczególności, jeżeli zwłoki wydobyte będą odpowiednio opakowane (§ 41 ust. 4).

Władza może zażądać dokonania ekshumacji zwłok w razie podejrzenia śmierci z choroby zakaźnej (art. 12 ust. I lit. c) tylko w przypadkach wyjątkowych, kiedy sprawdzenie przyczyny zgonu nieustalonej przed pochowaniem, ma istotne znaczenie dla zwalczania groźnej epidemii jednej z chorób zakaźnych, wymienionych w § 7.

53. Zastrzeżenia o niemożności dokonywania ekshumacji na życzenie rodziny w przypadkach chorób zakaźnych (art. 12 ust. 3) dotyczą jedynie przypadków zgonu z chorób, wymienionych w § 7.

54. Wysokość opłat, pobieranych przez władze administracji ogólnej za pozwolenia na przewóz i ekshumację zwłok, normują

na terenie Rzeczypospolitej przepisy rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 30 listopada 1933 r. (Dz. U. R. P. z 1934 r. № 15, poz. 119), a w zastosowaniu do pozwoleń, wydawanych przez urzędy zagraniczne Rzeczypospolitej, rozporządzenie Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 18 kwietnia 1934 r. w sprawie taryfy opłat konsularnych (Dz. U. R. P. № 42, poz. 376).

55. W razie przypadku śmierci na okręcie polskim, będącym na pełnym morzu (art. 13 ust. 1), zgon i jego przyczyna powinny być ustalone: 1) przez lekarza, a w jego braku 2) przez kapitana okrętu.

W pierwszym przypadku lekarz obowiązany jest wypełnić odpowiednie odcinki wzoru № 1, a kapitan okrętu—wszystkie inne rubryki tego wzoru.

W drugim przypadku kapitan wypełnia wszystkie rubryki wzoru № II.

Odcinek 1-y wypełnionych kart zgonu pozostaje w aktach okrętowych, a odcinek drugi należy po przybyciu do portu polskiego przesłać najbliższej powiatowej władzy administracji ogólnej.

Poza tem w dzienniku okrętowym należy odnotować szerokość i długość geograficzną miejsca zatopienia zwłok w morzu oraz czas ich zatopienia.

56. Wszelkie sprawy, dotyczące chowania zmarłych i stwierdzenia przyczyny zgonu, należące do kompetencji wojewódzkiej i powiatowej władzy administracji ogólnej, powinny być załatwiane przez odpowiednie organa sanitarne tych władz, które w razie potrzeby powinny się porozumieć z innymi zainteresowanymi działami administracji ogólnej. Odwołania w tych sprawach od orzeczeń wojewody, jako pierwszej instancji, należy kierować do Ministerstwa Opieki Społecznej.

Minister:

(—) J. Paciorkowski

№ 99.

X-y kurs Alkoholologii.

Państwowa Szkoła Higieny z inicjatywy Departamentu Służby zdrowia Min. Op. Społ. w porozumieniu z Towarzystwem „Trzeźwość” organizuje w dniach 2—7.XII b.r. X-y kurs Alkoholologii p. t. Alkoholizm i jego zwalczanie.

Kurs jest bezpłatny—wpisowe wynosi 4 zł. Wykłady odbywać się będą w godzinach 9—1 i 16—19 w gmachu Państwowej Szkoły Higieny Warszawa, Chocimska 23. Wszelkich wyjaśnień udziela do 2/XII. b. r. sekretariat kursu—Warszawa, Chocimska 24.

№ 100.

Książki polecane.

Wierzę w Kościół Powszechny—Tihamér Tóth—wydał Ks. Dr. Ferd. Machay—Kraków, Mały Rynek 7.

W serji kazań świętego mówcy Prof. Tihamér Tótha ukazał się w tłumaczeniu ks. D-ra Machaya już VII tom. Kazania te wygłaszane przez radio swoim ujęciem żywym i zastosowaniem do duchowych potrzeb obecnego czasu zwrócił uwagę szerokich kół wszystkich sfer. Książka ta, jak i poprzednie tego wydawnictwa zasługuje na polecenie.

Ks. Franciszek Ksawery Lutz—Kazania Pięciominutowe, z niemieckiego przełożył Ks. Wiktor Bilski—Nakładem tłumacza (Mileszki p. Łódź). Podręcznik praktyczny, jasny, dobrze przemyślany, nadający się do nauk do inteligencji lub młodzieży.

SPIS RZECZY

w r. 1935.

- Absolutio complicitis dubium circa can. 2357 Congr. S. Officii nr. 22 str. 23.
- Administracja Apostol. na Łemkowszczyźnie erekcja dekret Congr. pro Eccl. Orientali nr. 34 str. 37.
- Adnotacje na marginesach aktów metrykalnych nr. 37 str. 39.
- Akcja katolicka—nominacja asystentów kośc. nr. 26 str. 25, nr. 50 str. 55, nr. 72 str. 105, nr. 87 str. 125, nr. 96 str. 136.
- Akty stanu cywilnego nr. 9 str. 6, nr. 48 str. 50.
- Akty stanu cywilnego formularze statystyczne instrukcja nr. 27 str. 26.
- Akty zgonu nr. 36 str. 39.
- Alkohologii X-y kurs nr. 99 str. 147.
- Aprobata nr. 16 str. 19, nr. 85 str. 125.
- Brewjarze nr. 17 str. 19.
- Catechetica institutio-decretum Congr. Concilii nr. 62 str. 67.
- Chorzy księża odprawianie mszy św. w domu prywatnym indult Congr. Concilii nr. 23 str. 24.
- Chowanie zmarłych—Okólnik Min. Op. Społ. nr. 98 str. 138.
- Chrystus Król—uroczystość nr. 79 str. 118.
- Cmentarze wojenne wykup gruntów nr. 59 str. 63, nr. 88 str. 127.
- Congr. S. Officii dubium circa can. 2357 de absolute complicitis nr. 22 str. 23.
- Corrigenda in calendario nr. 31 str. 32.
- Cud nad Wisłą—rocznica nr. 70 str. 104.
- Czas Komunii Wielkanocnej nr. 24 str. 24.
- Domokrążni handlarze—przestroga nr. 35 str. 37.
- Dubium de absolute complicitis circa can. 2357 nr. 22 str. 23.
- Duchowieństwo—uniwersyteckie wykłady nr. 61 str. 64.
- Dzień Misyjny odezwa nr. 78 str. 112.
- Gruźlica—walka nr. 95 str. 136.
- Egzamin przedślubny nr. 63 str. 75.
- Egzaminy wikariuszowskie nr. 25 str. 25, nr. 40 str. 41.
- Handlarze domokrążni—przestroga nr. 35 str. 37.